

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”,
 ilustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul:
 pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
 Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La in-
 serate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă
 Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.
 Manuscripte nu să dau napoi.

Marele sfat al fruntașilor neamului, Conferența-Națională dela Sibiu, în punctul 3 al hotărârilor sale a pus înfierarea că:

„...Osîndește pornirea păgubitoare a acelor fii rătăciți ai neamului românesc, care să fac unelte politice ale dușmanilor noștri!”...

S'o audă: **Burdea, Mangra, Siegescu**
 și toți vânzătorii nenorocitului nostru popor!

INCA 100.000 COR. jertfite pentru cultura română.

Ci-că unde e primejd a mai mare, acolo e și Dzeu mai aproape.

Pentru noi Români din țările Coroanei ungare, aceea ne e azi primejdia cea mai mare, ca să ne perdem cultura națională! Căci așa-s pornirile vremilor pe care le-au împins peste noi stăpînii zilei și aceea și zbaterele noastre cele mai încordate în timpul din urmă. Într'acolo s'au îndreptat: să adunăm bănuț de bănuț spre a avea cu ce sprigini altarele sfinte ale culturii române, zguduite de greul zilelor ce s'au lăsat ca de plumb peste ele, și le amenință cu năruire.

Am văzut în anii din urmă duioase semne ale sfertării neamului în privința asta. Am văzut prefăcîndu-se nunțile în prilegiuri de colectă națională culturală; am văzut tineri studenți ajunși la stațiunea de timp mult dorită, de a fi trecut cu bine ziua de examen al maturității, împodobind acea zi scumpă în viața lor prin darea de jertfă pe altarul culturii naționale; am văzut tineri clerici cari trei ani de zile cit au stat în seminar, își adunase, dupe un obicei al lor, 6—700 cor., cu scop să facă la absolvare o excursie ceva, să-și facă o plăcere, și au dăruit toți bănușii adunați de ei, pentru scopul cultural cel mai strigător! Văzurăm zbaterea bisericii gr.-or. de a-și forma un Fond-cultural și o Bancă-Culturală, apoi același lucru urmat de biserică soră greco-catolică, și marea obște aduse alt rind de jertfel!

Toate jertfele noastre mărunte, însă, precum mărunte ne sunt puterile, stau departe de a apropia cooperirea marilor trebuințel.

Ci aci, unde nevoia e mai mare, fu și Dzeu mai aproape de noi, și el întoarse spre noi privirile duioase ale unui suflet care e cu adevărat schintee dumnezeiască: sufletul marelui bărbat de inimă **Vasile de Stroescu**, care auzind de lipsese și strălucirile noastre, îndoișat de plîngerile noastre, ne dete, la Blaj și la Sibiu, singur el atîta, cit noi toți abia putusem da în ani de zile!

Acest suflet Ingeresc, înzestrat dela Dzeu cu prindere bună, dăru la Blaj 100.000 cor., apoi la Sibiu

220.000 cor., — și acum mai nou, pune lumea în o atît de plăcută uimire prin un nou dar mare: a trimis **Reuniunii femeilor române din Arad**, pentru scopul de a-și zidi un palat cu internat pe sama școlii române de fete din Arad, — 100.000 cor., prin ce a făcut cu puțință numitei Reuniuni a să apuca îndată de zidirea după care mult a însetat și pentru care mari sfertări a făcut și totuși n'o putea vedea urnită pe calea intrupării.

Ce loc de mare renume a ajuns a fi și va rămînea în istoria culturii noastre românești orașul Davos-Platz al frumoasei și liberei Elveția, în care a petrecut în zilele noastre marele bărbat **Vasile de Stroescu**. E ca și cum în mîndrul oraș al țării celei cu înfloritoare cultură și cu stări fericite pentru popoarele sale, s'ar fi ridicat și pentru noi un Moise al culturii române care ne strigă: *mîntuire!*, și vrea să ne conducă la mîntuire! Și glasul său e cel mai răsunător, căci e: *glasul faptelor*, care trezi, iaca, de trei ori după-olaltă, răsunetul tuturor văilor și colinelor locuite de măchnitul nostru neam! Azi întreg coprinul locuit de Români răsună de acest minunat glas puternic, ce ne strigă și ne scutură parcă din starea de amotire și desnădejde în care păream căzuți. E glasul lui Moise, care izbește cu toiașul facerii de bine, în stîlca seacă a desnădăjduirii noastre și face să țîșnească din ea izvorul răcoritor al nădejzii de viață și de mîntuire!

Ci glasul puternic al acestui Moise al culturii noastre, să nu-l primim numai cu uimire, ci el să ne deschidă și nouă inimile și sleitele pungi, și să ne fie nou îndemn la noue jertfe pentru scumpă cultură română! Atunci ne vom mîntui! Și **Vasile de Stroescu** va străluci în istoria culturală a poporului nostru, ca cel mai mare ctitor în templul culturii române dela noi, — iar Davos-Platz-ul va fi loc sfînt și această istorie, căci l'a sfîntit el prin faptele sale mari, cari de aci au purces la noi!

Mărire ție, suflet Ingeresc!

Acum ori nici odată Români să fiți toți bravi!

Ascultă Române! E mare chemarea, ce azi ți-să face! Și tare să cere, deplin s'o înțelegi!

Nu-s zile de rind acelea în care de data asta ești chemat la masa de alegere, să-ți scrii votul tău în cartea țării, spunînd prin el că tu ce bine aștepti dela acela care să fie deputatul tău!

Ci-s zile care abia îți vin înainte în jumătate de veac odată!

E clipă istorică clipa ce trăim!

De vei scăpa-o și pe aceasta, de veilăsa-o să treacă neștiindu-o folosi cu înțelepciune, — vei avea să te tîngui tu și copiii și nepoții tăi poate iar o jumătate de veac, asupra sorții amare pe care singur ți-ai atras-o prin scăparea în chip prostesc a acestei clipe istorice!

Iacă de ce:

De 43 de ani de zile țara asta e cîrmuită de o mână de oameni urmași ai vechilor nemeși fără inimă pentru durerile poporului! În acești 43 ani popoarele țării atîta au gemut, au suspinat, au plîns și au strigat de durerile nedreptăților de tot felul ce le sufăr dela stăpîniri, că ar fi muiat și stîncile, — dar n'au putut înmuia inima urmașilor nemeșilor stăpînitori.

Au muiat însă aceste plîsete și strigări, inima **Maestății Sale Impăratului și Regelui nostru**, și mai ales pe a luminatului **Moștenitor de Tron**, viitorul nostru **Impărat și Rege**, — și **Maestatea Sa** și întiul său mare sfetnic, **Moștenitorul**, au zis:

— Nu mai pot auzi atîta plîngere asupra neîndurării ce o fac stăpînii Noastre în Ungaria! Că ponosul pentru acele neîndurări cu popoarele, să răsfrînge

și asupra Tronului Nostru! *Voim să îndrumăm spre mai bine și soartea popoarelor Noastre din Ungaria*, cum pe a celor din Austria am întors-o. Iar aceasta ele o pot ajunge prin aceea, că le dăm drept de vot universal, cînd aproape tot omul din țară are vot. Atunci poporul își poate trimite în sfatul țării, care îi face legile și îi croește soartea, oameni mai cu inimă pentru popor, și prin aceea va ajunge tot poporul la stări mai mulțumite!

Așa a grăit **Maestatea Sa** și **Moștenitorul de Tron**, sfătuindu-să împreună, și apoi au zis:

»Fiindcă guvernul (ministri cîrmuitori) de până aci, nu voesc să aducă naintea dietei o lege cum Noi o dorim, și dieta în care stau oamenii aleși de ei, de o părere cu ei, — încă nu să vad aplicați a vota o astfel de lege care să lărgască drepturile și puterea poporului asupra dietei, — le luăm frînnele din mână și le dăm altor ministri! Aceștia apoi să dee de știre țării, că chemăm de nou popoarele la glegere de deputați și le dăm privilegiu a-și trimite în dietă numai oameni cari să vree bine poporului, așa cum și Noi de pe tronul Impărăției li-l voim!»

Și așa s'a întîmplat! Vechii ministri fură lăpădați din slujbă. Noii ministri, din poruncă împărătească, risipiră dieta veche, cuibul de grofi și urmași ai nemeșilor fără suflet pentru popor, — și vestiră țării, că popoarele sunt de nou chemate de **Maestatea Sa** să-și aleagă deputați în dietă, anume deputați cari vor

avea chemarea a aduce lege nouă de vot.

Iacă dar de ce uriașă înșămăntate sunt aceste alegeri:

Maestatea Sa vrea să dea drept mai mare popoarelor, prin aceea că voește să se aducă legea de vot universal.

Ne-a chemat să trimitem în dietă făuritori noi de legi, cari sunt deputații.

Și dacă popoarele țării nu-'s bătute de Dzeu la cap, ele înțeleg ce fel de oameni să trimită: numai de aceia cari să vree să aducă legea dorită de Maestatea Sa spre binele întregului popor. Iar de-or fi popoare nebleznice, nemernice, vor trimite tot oameni de-ai grofilor Tisza și soții, cari nu vor vrea aceea ce vrea Maestatea Sa, ci vreau să aducă o lege care iară numai lor să le asigure puterea asupra țării! Popoarele? să fie lăsate să geamă și mai departe de neîndurarea și nedreptatea nemeșilor, cum au gemut încă de veacuri, cari pe ei nu-'i mai satură!

Dacă în acea stare nemilită vreți și voi, frații noștri Români, să rămâneți și mai departe, atunci votați pe cei pe cari vi-'i cere solgăbirăul și notarășul, — că ei tot pe oameni de-ai lui Tisza vă îndeamnă să sprijiniți!

Iar de voiți schimbarea în mai bine a legii de vot, și prin ea ca poporul să aibă mai mare putere asupra facerii de legi, — atunci urmați glasul nostru de frați luminați și cinstiți, care vă spunem:

Numai cu astfel de candidați să votați, cari să țin de partidul nostru național, că aceștia sunt cei mai credincioși luptători pentru votul universal și prin el pentru a să da poporului putere mai

mare în a-și urni soartea spre mai bine! Și numai unde partidul nostru n'a putut pune candidat, votați cu acela, care vă făgăduiește și-'l puteți crede, că e pentru votul universal!

Frate Române! Ori-cînd am mai putea ierta rătăcirea cite unui om slab, (că zice că-'i crișmar, că-'i birău, că-'i dascăl, că-'i dracu, că-'i măsă!), și ori-cînd am mai putea suferi și păcatul cite unei uscături, fără a-'l bate de moarte cu petrile desprețului neamului, — dar acum odată nu să poate ierta nici unuia păcatul de a să fi vîndut și-a fi nesocotit chemarea strigătoare a neamului!

Nu!

Azi tot cel născut din mamă românească, trebuie să stea în șir oblu cu frații săi cei buni!, mergînd după conducătorii noștri cei adevărați și cinstiți!

În laturi — nici unul!

Că e clipă istorică clipa ce trăim! Și chemarea ce ni-se face dela chiar treptele înaltului Tron al Maiestății Sale, de n'o ascultăm cu bine, n'are să ne mai cheme poate veacuri întregi iară! Că va vedea și Maestatea Sa, că are popoare cărora din vina lor, nu le poți face bine că ele nu vin la bine, ci să duc — la un pic de șpir ori la citeva băncuțe, pentru care își vînd sufletul lor și drepturile copiilor și nepoților lor! Că mai curînd ascultă de puilul de jidănaș ori de sunetul pîntenului dela ușa cîntălăriei, decît de glasul de Părinte al Împăratului, ce răsuna din înălțimea Tronului!

Acum ori nici odată

Români să fiți toți bravi!

Neamul nostru.

— Cîntecul lui —

*Eu m'am născut în zi de groază plină,
Cînd tremura pădurea de fiori,
Și cea dîtii cărare de lumină
Mi-a arătat-o — fulgerul din nori!*

*Intiul cîntec, ae-auzii în viață,
A fost minia, tunetul ceresc,
O zină rea m'a sărutat pe față,
M-a învățat să strig și să lovesc!*

*Iar sufletul mi l-a cioplit din stîncă
Cel mai hain, mai rece dintre Zei.
Cînd m'a lovit, din ura mea adîncă
Nu isvoriră lacrimi, ci — scînteii!*

*Din strigătul nebun de răzbunare
S'a n'fripat al gurei mele cint,
Și norii, cari se n'cruntă negri 'n zare,
In ochii mei minia și-au răsfrînt!...*

Fragment din poezia „Rugăclune” de I. U. Sorleu.

Pilde luminoase!

Preotul din Arpaș!

Numele lui cinstit este *Trandafir Dragomir*. Cînd s'a dus Dr. Vaida la Arpaș, el, preotul, l'a primit în casa sa, o casă curată, frumoasă, împodobită cu culmare românești. Oaspeții iubiți să așezeze la masă la o mică gustare. Stăpînul casei s'a ridicat să închine în cinstea celui dintîiu între oaspeții sei. Se vedea cit e de mișcată inima lui și plin de fericire sufletul lui. Iată ce a zis:

„Mă simt prea fericit, stimați meșeni, că pot primi în încăperile mele modeste bărbați, asupra cărora este așintită privirea neamului întreg. De multe ori am cetit cu fie-iertată nevasta mea, în gazete numele lui Vaida, a iubitului și stimatului nostru candidat de deputat Dr. Alexandru Vaida. Inima românească mi-a trăsărit de durere, cînd a fost să se întîmple faptul cunoscut de toți d-v., în dieta țării n'o astre... Că nu i-a fost dat nevasti mele să vadă și ea în odăile astea pe luptătorul nostru pentru drepturile omeșești! Că nu i-a fost dat să-i strîngă mîna și să se simtă fericită ca și mine, că a pășit el peste pragul casei noastre! De-acum sint liniștit: casa asta e sfințită, casa asta o să meargă tot înspre bine, căci a adăpostit odată pe pe un bărbat ca Dr. Alexandru Vaida!”

Iacă cuvîntul unui preot din care ispitele ordinare și materiale ale vremilor mai noue, n'a putut stinge schintea vechiului duh curat românesc, pe care nainte vreme îl găseam aproape în fiecare preot român! Iată pe preotul sfințit, și Românul cinstit, ce nu s'a abătut dela credința ce a jurat'o neamului, cînd a primit a fi pastor poporului seu.

Curat ca un trandafir nobil îți este sufletul, cinstitul Trandafir Dragomir!

Fie cuvintele Tale și curățenia sufletul Tău, pildă tuturor preoților români! Atunci în față de frumos vitor privește acest neam!

Primarul Dionisiu Marcu.

În *Scorei*, comitatul Făgurașului (cercul Arpașului), slujba de primar o are Românul cu suflet de oțel Dionisiu Marcu. Și oțelul nu se îndoia! Dionisiu Marcu nu să îndoiaie în datorința sa da Român, numai pentru-că e și primar.

El însuși e propoveditor în poporul din comuna sa, că tot omul să stea cu fală pe lîngă falnicul stejar al națiunii Dr. Alexandru Vaida Voevod!

A fost tras la răspundere de oarecare satrap mai mare al lui. Cinstitul Marcu înse i-a răspuns:

„Sunt gata să-'mi dau multumita din slujbă, dar dela îndemnul inimii nu mă abat! Ori sunt primar, ori nu sunt, tot eu am ramas! Dacă vorbesc pentru Vaida, e că așa-'mi cere inima mea! Mai bine nimic, decît să nu merg cu el!”

»Așa îmi cere inima!» Dar inima în fiecare Român așa cere, așa-'i poruncește, ci ce om cinstit ești dta, frate Marcule, că ascultă de acea inimă cu șoapte cinstite ce îți bate în piept!

De laudă și de strălucită pildă ești tuturor primarilor români!

Cei fără de vot au drept asupra alegătorilor?

Iată o întrebare de mare însemnătate! Și de care mai ales azi e bine să-și dea oamenii noștri samă! Că noi avem multe sate în care dintre 100—200 de capi de familie, abia au unu, doi, drept de vot. Așa că aceia cînd merg de votează, arată oarecum simțămîntul și dorința întregului popor din satul lor!

Mai ales la noi în Ardeal, în fiecare sat e unu ori doi alegători „după fumuri”, adică oameni cari după darea lor n'ar fi ajuns a fi alegători, dar satul are drept să aleagă pe unu ori doi, cari să fie puși în listă, ca alegători din partea satului.

Cînd aceștia merg de votează, nu își arată părerea lor ca oameni singuratici, ci votul lor e votul satului.

Iertat e dară unui astfel de alegător, să voteze pe candidați streini și dușmani poporului român, pe care satul, de ar fi întrebă, i-ar alunga cu petri din mijlocul seu?

Iaca ce trebuie să întrebe oamenii pe satele noastre ardelen, pe alegători „după fumuri”! Să le spună, că ei oamenii pe cine ar dori dintre candidați, și să ceară ca alegătorii după fumuri pe acela să dea votul satului, dar nu pe dușmanul poporului lipsit de vot!

Ba și alegătorii noștri cei ce au dreptul pe temeiul averii ori stării lor, trebuie să țină samă de dorința fraților lor din sat! Și poporul să le ceară, ca mergînd la urnă (la punerea votului) să-și spună votul pentru acela, pe care l'ar dori și poporul nealegător! Că în urma urmelor ei sunt acolo închipuitorii dorințelor întregului popor român!

Mai ales acum, cînd alegerea e de așa mare înșămăntate, și cei ce nu au vot să stăruie pe lîngă cei ce au vot, ca să voteze cu astfel de candidați, căci în dietă să fie pentru aducerea legii de vot universal, ca prin aceea și ei, mulțimea cea azi fără drept, să ajungă a avea drept!

Să le spună alegătorilor, că de vor vota cu oameni de-ai stăpînirii, despre cari să știe de pe acum că vor fi contra votului universal, că așa vrea Tisza și după el și Hédevary, — cei ce vor sprigini pe candidații guvernului, zis ai partidului „muncii”, — prin aceea ei luptă ca frații lor de acasă să nu ajungă și ei la drept de vot! Să i socotească dară pentru asta ca pe dușmani ai lor, a grosului poporului!

Așa-'s vremile. Așa trebuie să le înțelegem. Așa trebuie să ne fim sprijinitori unii altora!

— După alegeri vom publica, de prin toate cercurile, cu numele, pe toți cîți au votat contra candidaților noștri naționali, pentru ca cei din satele lor să-'i știe pe fiecare cîți au fost prin votarca lor, contra dreptului poporului! Și să știe cum să se poarte apoi față de ei!

In cercul Ceica

Dr. I. Suci și-a început turneul, însoțit de dl Dr. Mihali și alți fruntași ai neamului, — pentru a lumina poporul asupra păcatului național la care îi duce dezertorul vicar Mangra.

Ajute-le Dzeu a-'l birul.

La CARANSEBES!

Fii buni ai Graniței!

Cântată pe aria: „Fii ai României“.

Fii buni ai graniței, toți voinici de munte,
Șoimi de prin Carpați (repetat)
Granița lui Doda stă pe o neagră punte,
Săriți de-o scăpați (repetat)

E bătaie mare, lupta e 'n turbare,
Ș'un glas resonând, s'aude strigînd:
„Trăiască, trăiască, trăiască Doctor Vlad!“

Căci e vultur sprinten, ce s'avîntă 'n lupte
Pentru neam cu drag,
Și 'n avîntu-i falnic pentru neam și lege
Stă ca și un brad!

E bătaie mare, lupta e 'n turbare
Ș'un glas detunînd, s'aude strigînd:
„Trăiască, trăiască, trăiască Doctor Vlad!“

Piară toți mișei, și toți ticăloșii,
Cari neamul și-l vind,
Pentru un blid de linte, și țin cu străinii,
Facă-se pămînt!

E bătaie mare, lupta e 'n turbare
Ș'un glas detunînd, s'aude strigînd:
„Trăiască, trăiască, trăiască Doctorul Vlad!“

Frați Grănițeri!

Glasul adevăraților vos-
tri fruntași vă cheamă la
luptă! La luptă sfîntă și
dreaptă, întru apărarea mo-
șiei, a neamului și a legii,
comorile noastre cele mai
sfinte, cîștigate de strămoșii
și părinții noștri după un ne-
curmat șir de zbuciume, și
apărate de ei chiar cu părăe
din sînge, vărsate în răz-
boaie cu păgînii și dușmanii
patriei noastre iubite!

Sfatul căpeteniilor noas-
tre, Comitetul central
al partidului național,
v'a făcut cinstea, de a vă
trimite pentru alegerile ace-
stea dietale de candidat în
cercul Caransebeș, pe unul
din cei mai bravi și luminați
fii ai neamului nostru, pe ne-
înfricatul și neobositul luptă-
tor pentru drepturile obidi-
tului și desprețuitului nostru
neam, domnul **Dr. Aurel
Vlad** dela *Oraștie*, însuși su-
flet de grănicer din părțile
Dobrei, carele cu agerimea
minții sale, cu puterea gra-
iului seu, s'a avîntat ca un
vultur în zbor mareț dea-
supra mamelucilor neînsem-
nați din sfatul țării, și carele
în focul luptei de nimicire,
deslănțuită de simbriașii gu-
vernelor contra deputaților
noștri a stat totdeauna neclin-
tit la postul său de onoare,
ca stîncă în mijlocul va-

lurilor furioase și ne-
bune, ca bradul mîndru,
ca stejarul vînjos, ne-
înfrînt și neumilit de vijeliile
deslănțuite, cu toată urgia
urei asupra neamului nostru!

*E acum rîndul vostru să ară-
tați, că oare vredniciați cinstea,
ce vi-s'a făcut, luptînd cu
statornicie și credință
pentru ducerea la glo-
rie și izbîndă a steagu-
lui desfășurat și purtat
de tinerele dar vînjoa-
sele lui brațe, sau vă
ve-ți da cinstea pe ru-
șine, dînd auz glasurilor și-
renice și amăgitoare și făgă-
duelilor mincinoase ale tră-
dătorului Burdea?*

Căci față de acel ager în-
țelept și sprinten bărbat al
neamului nostru, ovreimea și
ceata de deregători ai cer-
cului nostru de alegere, luptă
grăpiș și de rîndul acesta
pentru scoaterea urgisitului
Burdea!

Că cine e acest vîndut
străinilor, n'am lipsă să vi-l
descriu aci mai amănunțit;
Îl cunoașteți cu toții prea
bine din faptele lui de până
acum! Ajungă să știți, că de
cînd acest vampir nesățios a
prins stăpînire de biata co-
munitate de avere, a mul-o
și stors-o cu atîta necruțare,
nemilă și totală lipsă de mus-
trare desuflet, încît Comu-
nitatea voastră cea vestită,

total sleită de puteri, e pe
cea mai sigură cale de
a-să da în brînci! Incă n'a a-
juns a ridica împrumutul de
700.000 cor., pentru zidirea
internatului de băeți plănit,
și deja bilanțul, (încheerea so-
coților) lucrărilor din anul 1909
va încheiat cu o **perdere de
160.000 coroane!**

Astfel stînd lucrurile, (și
că așa stau, adeveriți-vă din
raportul comitetului comuni-
tății de avere) nu e greu de
ghîcit, că nici un an — doi nu
va trece, pînă-ce acest scump
așezămînt agonisit și sporit
de nemuritorul Doda, va *ban-
crota* și va ajunge la liçi-
tație!

În schimb însă Burdea și
simbriașii săi, cari sub felu-
rite cuvinte, apucături, în
fapt însă pentru slujbe de
corteși, primesc răsplăți grase,
și-au agonisit averi ca 'n po-
vești de pe spinarea sârma-
nei Comunități de avere!

Lupta electorală va fi crîn-
cenă și inverșunată din cale
afară, căci vînzătorul de neam
Burdea, a pus în mișcare pe
toți zbirii stăpînirii și întregă
haïta derbedeilor săi de slugi!

Stăpînirea a și început și-
rul de siluiri și brutalități
față de oamenii noștri!

Cu toate acestea iz-
bînda nu poate întîrzia, dacă ai
noștri vor rămînea stator-
nici și credincioși, căci
pînă cînd pe partea noastră
e adevărul, dreptatea
și însuflețirea, pe a lor
e minciuna! fărădelegea și
desnădejdea, despre care
vorbesc destul de vădit fap-
tele de brutalism ale stăpî-
niri și de selbătecie ale sim-
briașilor lui.

În fața luptei, ce începe
a să desfășura, nu întîrziem
a adresa cîteva cuvinte de
îmbărbătare și încurajare că-
tră alegătorii cercului nostru.

Almăjanii, precum aflăm
nu au lipsă de încurajare, căci
alegătorii din acest pitoresc
ținut al graniței noastre, floa-
rea și lumina grănicerilor, cari
la alegerea din 1906 au luptat
așa de brav și vitejește,
să vor întrece și de rîndul
acesta a-și dobîndi locul de
onoare între frații lor din alte ținu-
turi, luptînd în șiruri înche-
gate pentru izbînda steagului
partidului național! Pe lîngă
acea și *preoșii* lor, cu foarte puține
și neînsemnate abateri, sunt tot-
ațișia căpitani viteji și

înțelepți, cari sub nici un fel
de sîlnicie sau ispită nu vor
da napoi din locul și cercul
lor de onoare!

Tot așa de prisos e ori-
ce încurajare și pentru bravii
noștri frați *Teregoveni* și ini-
moșii *Mehadicani, Jablaniceni,
Petniceni, Corneni, Domășneni* și
alții din *Valea-Bistrei*, căci,
pe cum ni-se spune aceștia
și de data asta să vor în-
trece cu frații lor almăjeni
în a-și lua *partea leului* în
lupta de alegere!

Avem însă alte ținuturi și
comune puternice, ai căror
alegători la alegerea din ur-
mă, amăgiți de nevrednicii
lor conducători, s'au purtat
din cale afară de ruși-
nos, dînd mâna cu trădăto-
rul de neam și de biserică
și ajutînd la izbîndă steagul
străin purtat de el!

Între aceste comune sunt
de amintit: *Cornereva*, cea
mai puternică comună din
graniță, *Bogoltinul, Plugova, Va-
leaboliașnița, Mehadia, Pecenișca,
Topleți, Jupalnic* și altele.

Cătră alegătorii acestor
fruntașe comune ne adre-
săm și pe ei îi întrebăm:

Fraților! stăruie-veți în
ținuta voastră rușinoasă
și înjositoare de acum 4
ani?

Da-veți ascultare min-
ciunilor înșălătorului
vostru, grămădind ocară
lumii peste rușinea voastră
de acum 4 ani, sau veți
avea curajul bărbătesc,
să vă *zmulgeți de sub tutoratul
spurcat și scîrbos al urgisitului
hulitor al neamului și bisericii
noastre și al oarbilor lui
unelte?*

Rîvni-veți la răsplata în-
țeleptului Iacob, sau la ru-
șinea lacomului Isav?

Voi-veți să fiți părtași de
gloria bravilor și curajoșilor,
sau de desprețul ticăloșilor
și lașilor?

Aci e clipa: alegeți între
acestea două căi! Una însă
n'o uitați: istoria va scrie
spre vecinică pomenire, și
bravura curajoșilor și ticălo-
șia lașilor și a mișeiilor și
tot ea va răsplăti virtutea și
va osîndi mișelia! Iar dacă
prin stăruieța voastră în ră-
cirea din trecut, veți a-
dăngi rușine la rușine, și în
nesocotința voastră veți în-
curaja pe Herostratul Bur-
dea în lucrarea lui de nimi-
cirea a comunității de avere,
și a tot ce a rămas bun,
sănătos și necorupt în gra-

Deputațiunea Grănițerilor, la Dr. Vlad.

A treia zi de sfințele Paști, o frumoasă deputațiune de 40 de grănițeri din cercul Caransebeșului, a sosit la Orăștie, pentru a ruga pe deputatul Orăștiei, dl Dr. Aurel Vlad, să primească candidarea și în cercul Caransebeșului. Deputația avea în frunte pe vrednicul protopop din Caransebeș Andrei Ghidiu și pe dl Dr. Branisce, directorul foii „Drapelul”, apoi mai mulți preoți, адвоаți, cărturari și popor. După-ce dl Dr. Vlad le-a făcut cunoscut că primește sarcina grea ce i-să îmbie, de a lupta pentru a sparge cuibul vînzătorului de neam Burdea, — deputațiunea s'a fotografat în mijloc cu dl Dr. Vlad. Aducem aci cu drag chipul deputațiunii. Dnii A. Ghidiu și Dr. Branisce lipsesc din chip, căci au plecat cu trenul înainte de fotografare. În deputațiune s'afă preoți, cărturari și țărani din Caransebeș, Teregova, Glimboca, Mal, Marga, Bozovici, Cireașa, etc. Numai 7 persoane ce s'afă în șirul cel mai din sus, 4 la un colț al chipului și 3 la celălalt, nu s'afă de deputațiune, ceilalți da. — Am văzut la acești frați grănițeri o însuflețire pentru lupta națională, aratăată în vorbe și în cîntece, care ne dă nădejdea sigură a unei biruințe strălucite asupra vindutului Szilardie!

niță, — să nu vă așteptați la altă răsplată, decît la aceea, ca copilașii și nepoții vostri să vă blasteme și în morminte pentru nesocotința și mișelia voastră!

Iar de vă veți ști însufleți pentru dreptatea cauzei neamului nostru și avînta ca aprigi luptători și sprijinitori ai steagului purtat de agerul nostru luptător Dr. Vlad, vom iubila împreună, stigînd din pepturi de voinici: Trăiască granița reînviată la vechiul renume cinstit și toți vitejii ei! Trăiască Dr. Vlad! Jos cu trădătorul și toți mișeiile lui!»

Doina Drului Vlad.

Cîntată pe melodia:

Pe din sus de Orăștie
Merg doi frați din cătănie.

De din sus de Orăștie
(Fiecare vers să repetează)
Pleac'un brad la bătlie,
Bătlie cu vindutul
Ce și-a cîștigat avutul
Din stoarcerea graniței
Din traficul nației!...
Bradu ni-'i Vlad Aurel
Vindutu-'i Szilárd Burdel.
Vino scumpe, dragă Vlad
De ne scapă tu din iad,
Din ghiara Burdelului
Ce ne dă străinului,

Dr. Vlad să ne trăiască
Neamul să ni-'l fericească
El ne fie deputat,
Că-'i român înflăcărât,
Și e fiu de grănicer
Țină-ni-'l Domnul din cer!

Una, din binefacerile lui Burdea.

În anul 1907, „Societatea industriei de lemn” din Caransebeș, a luat în arîndă pădurile Comunității de avere, de pe teritoriul comunei Borlova, pentru a prelucra lemnul din ele.

Societatea numită avînd lipsă de un „tren industrial” pentru cărăușirea lemnelor din pădure, a căpătat slobozie pentru zidirea liniei acestui tren.

Linia ferată a Societății însă, a trebuit să treacă și peste izlazul comunei Borlova.

În urma cererii societății, reprezentanța acestei comune sub prezidenția primpretorelui Macassy a hotărît, că pentru prețul de răscumpărare de 3500 cor. îngăduie Societății zidirea trenului peste izlazul comunal.

Societatea a primit hotărîrea reprezentanței, care în înțelesul legii comunale, pentru societate a ajuns a fi îndată obligătoare, și s'a ridicat la putere de drept, iar pentru comună, numai după întărirea a-

cestei hotărîri, din partea congregațiunii comitatense! Tot cu acest privilegiu Societatea a luat obligămîntul să edifice și un pod peste riul Sebeș.

Tot pentru zidirea acestei linii ferate s'a stricat, resp. s'a ocupat și un drum al sătenilor, care ducea la o parte a holdeilor lor, și firma întreprinzătoare s'a obligat a face alt drum sătenilor.

Societatea numită și-a făcut calea ferată, și de trei ani de zile lucră în păduri, dar nici pînă azi încă n'a plătit comunei pentru izlazul ocupat nici un ban, nici drumul nu l'a făcut pentru săteni!

Nenumărați săteni au fost pedepsiți din partea Societății, pentru că mergînd, sau întorcîndu-să de pe la holde, au trecut peste linia ferată a Societății, fiindcă altă cale nu au, după-ce li-a stricat Societatea drumul avut!

Trenul Societății a omorît unui om un bou, pe un altul l'a călcat cu cai cu tot, așa că, mai nu trece lună, ca să nu să întîmple vre-o nenorocire, și încă nici un caz nu a fost, că cinstitele instanțe deregătorești, să fie aflat vre-o singură dată, că Societatea poartă vina la nenorocire!

De regulă, după o anumită apucătură de răstălmăcire a for-

melor, totdeauna — cel omorît era vinovat!

Copiii orfani ai nefericitelor jertfe, rămîn pe stradă cerșitori, din grația unei — firme jidovești!

În trei ani de zile, sătenii din Borlova numai la D-zeu nu au mers cu rugăminte și în deputațiuni. Numai pe faraonul Burdea, care să numește mare „binefăcător al poporului”, l'au rugat în nenumărate rînduri, să mijlocească și să întrevină pe lîngă Societate, ca să plătească cele 3500 cor. și să facă drum sătenilor, ca să nu mai fie în primejdia pedepselor și omorului din partea Societății.

Fost-au bieții săteni și pe la comitele-suprem Fialca, căruia congregația comitatensă i-a arătat, cu privilegiul depărtării sale, „mulțumită protocolară” pentru „înțeleapta” și „nepărtinitoarea” conducere a trebilor comitatului, fost-au la vice-comitele Issekucz, cel mai alipit prietin a lui Burdea, fost-au pe la prim-pretorele Macassy, fost-au pe la însuși faraonul Burdea, rugatu-s'au în chip și fel, dar pînă azi nu s'a aflat un scan de deregător în țară, care să le fie făcut dreptate!

Spre a ne putea cit de puțin tilcui îndărătnicia Societății, fie-mi iertat să pomenesc că în direcțiunea ei, au scaun:

AUREL OPREAN, depozit de articli de modă pentru domni și dame în Orăștie.

AVIZ!

Am onoare a aviza onor. public Român, că pentru sezonul de vară mi-am asortat prăvălia de modă numai cu marfă nouă și cea mai modernă, în alegere mare!

- Zepfir de spălat garantat, mt. cu 25, 35 și 1*20 fl.
- Delen " " " " " 25 și 45 cruceri.
- Pânză pentru toalete . . . " " 60 și 90 "

Mătasă pentru toalete, în toate colorile moderne, precum: Lulzin, Messalin, Taffeti, Ottoman, Moire, Poupelin și Chantung.

Stofe moderne în toate colorile!

Mare alegere în umbrele, mănușt, decorațiuni, ciorapi, etc.

Albituri, cravate, mănuși și ciorapi pentru domni, în colori și forme moderne.

In jur trimit, la cerere, mustre gratis și franco!

Rugindumă pentru binevoitorul sprigin, semnez

Cu toată stima

Aurel Oprean.

3-4

Lucru bun! Căutați cu încredere atelierul de măsurit Preț moderat!

DUMITRU MARTIN, Orăștie, Strada Cetății
măstru măsur (Casa proprie)

unde să pregătesc numai lucruri bune, pentru edificii: uși, ferestri, padimentări, arangiamente interne pentru biserici, școli, prăvălii etc., mobile, și ori-ce alte lucruri ce aparțin branșei acesteia.

(717) PRIMEȘTE ȘI 2 ÎNVĂȚĂCEI LA MĂSĂRIT! 2-

„CASSA DE PĂSTRARE ÎN MERCUREA“
SOCIETATE PE ACȚII

Primește depuneri spre fructificare cu 4 1/2% interese fără anunț, cu 5% pe lângă un anunț mai lung, iar peste 10.000 coroane cu 5 1/2%.

Interesele după depuneri să capitalizează de 2-ori pe an și anume la 30 Iunie și 31 Decembrie n.

Darea de interese o plătește institutul.

Depuneri și ridicări să pot face și prin postă.

Acoardă împrumuturi pe cambii, cambii cu acoperire ipotecară, obligațiuni cu caventați, pe ipotecă, credite de cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau hirtii de valoare (acții dela bănci și efecte publice).

Etalonul de interese variaza între 6 1/2—8% fără nici o proviziune!

Directiunea.

(715) 4-10

O CARTE PREȚIOASĂ CU TOTUL GRATIS

și încă franco în cuvertă închisă, capătă dela noi tot cel-ce ni-o cere! Jertfa asta o aducem, ca omenimea suferitoare să o facem atentă la modul de vindecare electric! Mulți bolnavi încă nu știu că: *Islăbia generală de nervi, reumatismul, neuralgiile, conturbările nervoase de mistuire, nesomnul, durerea de cap, toate felurile de slăbit și multe boale de femei*, să vindecă minunat prin curentul galvanic (electric).

Cartea, pe care o trimitem ori-cui

= GRATIS ȘI FRANCO =

în cuvertă, fără nici un obligămint pentru primitor, — nu e un catalog de prețuri, ci o confortușă științifică ușor de priceput, popular scrisă, de înțeles pentru ori-cine. — Cereți-o dela:

Inst. de ord. medical „ELECTRO-VITALIZER“
Budapesta, Semmelweis u. 4, féleml. 51.

Ore de ordinațiune: în zile comune dela 10-1 și dela 3-6, în Duminoc și sărbători dela 11-1.

Cupon pentru carte gratis! Tale-i și-l lipește pe-o corespondență!

Inst. medical „Electro-Vitalizer“ Budapest, Semmelweis u. 4, féleml. 51.

Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică“, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele..... Comuna și posta.....

(647) 10-10

PENTRU ECONOMI!

Cel mai bun stropirea viilor, ba și a pomilor mijloc pentru:

să capătă la apotecarul

Cornel Demeter din Orăștie — Szászváros (lângă bisericile evang. reformate), și anume:

Peronospin-ul! E mijloc aplicat cu cel mai mare folos la stropirea viilor, în contra peronosporiei (a „manei“ care uscă via).

E neasămănat cu mult mai bun și mai ieftin în folosință „PERONOSPINUL“ decât piatra-vinătă!

Cu „Peronospinul“ stropind via, pui la 1 hectolitrul de apă praf de 50 fil., pe cînd piatră-vinătă trebuie să pui de 1 cor. 60 fil., fiind piatră-vinătă foarte scumpă.

Ca fieste-care proprietar de viie să poată capăta numai adevăratul „Peronospin“, fac și ușurarea aceea, că deja la comande de 10 pachete, îl trimite franco.

Prin întrebuițarea „Peronospin“-ului, via va fi hotărit mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată! Experința a devenit, că prin folosirea pietrii-vinete, nu să ajung aceste roduri, — poate pentru aceea, că piatră-vinătă verzește peste măsură frunzele și prin asta bea din puterea și sucii viței! Praful de stropit al meu, „Peronospin“-ul, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronospora (mană). Prețul unui pachet este 50 fil. „Peronospinul“ este deja de 7 ani în întrebuițare cu cea mai frumoasă izbîndă!

Folosul „Peronospinul“-ui s'a dovedit și la stropirea pomilor, mai ales a pomilor tineri, cruzi, pentru a-i scuti de felurile musculițe și gingăniilor ce-i opăcesc în desvoltare!

Revînzătorii, comercianții, capătă răbat. (725) 2-8

A să cere la: **CORNEL DEMETER**, apotecar în Orăștie-Szászváros.

Nr. 654/910.

Licitațiune minuendă.

Comuna politică Strugari dă prin licitațiune publică în interpretare zidirea cancelariei notariale în 29 Maiu v. 1910 înainte, de amezai, la 9 ore. Prețul strigării 3060 coroane. Materialul brut care e înșirat în condițiunile de licitare, îl dă comuna. Vadiu 10% din prețul strigării. Oferte să pot așterne cel mult până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte să primesc în care pe lângă suma hotărită să fie și declarațiunea, că oferentele cunoaște condițiunile de licitare. Condițiunile de licitare să pot privi ori-cînd în orele oficioase în cancelaria notarială din loc. Strugari, la 6 Maiu 1910.

(728) Primăria comunală: 2-3
Petrașcu m. p., Vlad George m. p.,
notar. (L. S) primar.

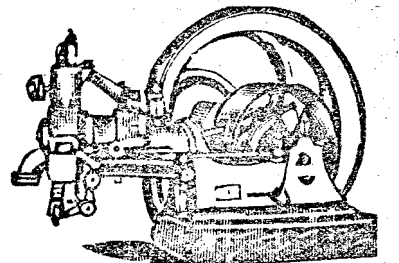
Cine dorește călătorie bună și iute — de plăcere — în

6 zile la America

acela să ceară îndrumări românești dela **FALK și Comp.** (600) cancelarie românească 15-26 Hamburg, Raboisen 30.

Fabrica de motoare din Drezda

(Dresdener Motorenfabrik A. G.) cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania

liferează motoare și locomobile de benzin, oleu brut, gaz, petrolu și gaz sugativ, binecunoscute în cercurile de specialiști.

Noutate uimitoare!

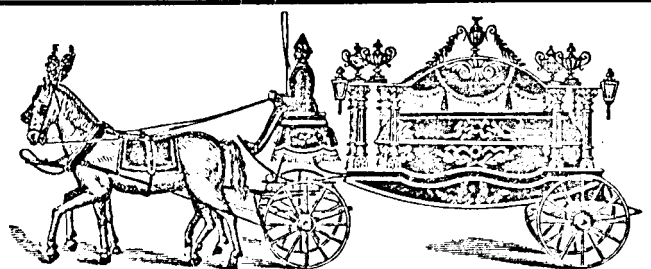
Regenerator de gaz-sugativ Universal:

Spese de lucrare: pe o a pe o putere de cal numai cca 1 filer. Depozit general la: (468) 18-20

Ignatz Gellért & Comp

BUDAPEST Teréz-köbrut 41. Telefon 12-91.

Garanție îndelungată! Plăți favorabile!

BRUTUS BRASSAI, întreprindere de înmormintări. — Magazin de mobile și atelier de măsur:

ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.

Are magazin cu toate lucrurile trebuitoare la înmormintări dela cele mai simple până la cele mai pompoase! Îngrijește însuși de îngropăciune, după clase, în loc și în proviță!

Depozit de mobile colorate, gata în ori-ce timp; sau: la dorință, să fac după desemn și după gust!

Seaune din renumita fabrică „THONET“:

(697) SERVICIU ACURAT ȘI SOLID! 4-20